

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo vsak petek; ako je ta dan praznik, pa dan poprej. — Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 3 K.

Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 3.50 K, za Ameriko pa 4.50 K.

Dopise sprejema uredništvo, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

Odločilna beseda.

Večkrat se nam je oponašalo, da je naš list premalo zanimiv in nič več primeren potrebam časa, osobito radi tega, ker izhaja le dvakrat na mesec. Ko je bil svoj čas v tej zadevi shod v Novem mestu, so vsi navzoči pripoznali, da treba „Dol. Novice“ izpremeniti v tednik, in z velikim veseljem so tudi obljubili pomoči, posebno pa: pridobivati novih naročnikov, da bo mogoče tednik vzdržati. In v zaupanju na zavednost dolenjskega ljudstva ter priznano agilnost in z navdušenostjo obljubljen pomoč vodilnih krogov smo z novim letom pričeli izdajati „Dol. Novice“ kot tednik. Toda žalibog, večina onih, ki so obljubljali, ni storila dovolj; čeprav smo mi storili vse, kar smo mogli. „Dol. Novice“ so se vsekako preosnovale, lahko rečemo v splošno zadovoljnost; mnogo novih dopisnikov se je oglasilo, tudi nekaj novih naročnikov je pristopilo; a danes nam kažejo številke strahoten primankljaj, ki bi do konca leta narasel na ogromno svoto. Takih žrtev seveda ne moremo prenesti in zato bodo „Dol. Novice“ počenši s 1. sušcem zopet izhajale le kot polmesečnik po starem priznanem programu. Seveda, ako nam pa dojde še v tem mesecu kakšna izvanredna pomoč ali večja množina novih naročnikov, potem vzdržimo tednik.

Dolenjci, čisto sami ste krivi, da ne bote imeli svojega tednika! Ako bi bili naše svoječasne nasvete zares upoštevali, ter bi vsak dosedajni naročnik vsaj enega ali dva nova naročnika pridobil, bila bi stvar rešena. Agitiralo se ni za „Dolenjske Novice“, slej ko prej ne dosti več kot nič; seveda so tudi tu častne izjeme. Sploh za noben slovenski list ni bilo tako malo agitacije, kakor ravno za „Dolenjske Novice“, akoravno smo mi na pomoč prišli z vsemi potrebnimi tiskovinami, ki so stale dokaj denarja, samo da bi nabiralcem olajšali agitacijo. Posebno z žalostjo gledamo nekatere večje dolenjske in belokranjske župnije, ki imajo v primeri s prebivalci jako malo naročnikov. Dober, obče-koristen list opustiti se pravi, nazadovati in skoraj bi rekli, da se nam Dolenjcem nazadnjaštvo po pravici očita.

Naročnikom, ki so vposlali 3 krone, se bo 1 krona vračunila za prihodnje polletje. Kolikor so pa dosedaj dobivali s tednikom več, pa je brezplačno v dokaz naše dobre volje in požrtvovalnosti. S tem pa ni rečeno, da sedaj ni treba več za „Dol. Novice“ agitirati, nikakor ne, temveč prosimo Vas, dosedajne častite naročnike, nabirajte i nadalje novih naročnikov, ker list kot polmesečnik mora biti tudi aktiven, in to je le takrat mogoče, ako je dovolj naročnikov. Če pa naberete, kakor smo rekli, v tem mesecu še dovolj naročnikov, ostanemo pri tedniku. Toraj v vsakem oziru: na delo za „Dolenjske Novice“!

Založništvo „Dolenjskih Novic“.

Gospodarstvo.

Dolga ne!

Dolg je rak na posestvu. Tako govori pameten gospodar, o tem je prepričan vsak razsodni človek. Vsaj vemo, kako grozna butara je vknjiženi dolg, ki tare naše slovenske posestnike-kmete.

Gotovo je modro, da se vsakdo po možnosti izogiblje dolgovom. Ali žal, vendar se ne dela vedno tako!

So lahko mišljeni gospodarji, ki se brezmiselno zadolžujejo — zlasti še pri posojilnicah ter z veseljem leté v svet, ko so dobili nekaj posojenih stotakov, kakor bi jih ne bilo treba nikdar vrniti. Taki ne delajo prav. Dolg sploh je neko zlo, ki se sme pripustiti le, da se odvrne večje zlo, ali da donese kako korist.

Kaj pa, bi ne bilo pametno dolg ali vsaj del dolga prenesti na koga družega? Kakor se vzame.

Ako kmečki gospodar napravi dolgove, izgovori svojim otrokom velike dote, sebi kot ali penzijo, kakor pravite Dolenjci, potem pa se umakne ter vse breme naloži sinu na rame; češ, pa ti plačuj, kakor veš in znaš, je gotovo napačno. Pa kaj pravim, napačno? — ne, nespametno, neusmiljeno kruto je tako ravnanje. Ako ti nisi mogel plačevati, kako pa naj sin še večje breme? Taki dolgovi so gorjé mnogim posestnikom, so krivi nezadovoljnosti, jeze, sovražtva, tožba med otroki in stariši. Tako naj nihče ne dela. Če si dolžan ljubiti vsacega kakor samega sebe, si to pač še bolj dolžan svojemu sinu.

Modro pa je brezdvomno nekaj dolžne teže odložiti na druge rame, ako s tem sebe olajšaš, naslednika pa posebno ne otežiš; ali zlasti še, ako se dolg naredi za reč, ki ni koristna samo tebi, ampak tudi tvojim naslednikom. Kedor ima korist, naj nosi tudi breme, pravi pamet.

V tej reči pa se naši kmetje dostikrat dolgov preveč boje — sebi v veliko škodo, dostikrat mnogim v pogubo.

Napraviti je prepotrebni vodovod, neizogibno je, da se napravi most, prezida ali zgradi šola, cerkev. Reč bo stala 50, 100 tisoč kron za vso občino. Pa kako skup spraviti denar? — Napravi se za 5 do 10 let doklada na direktne davke po 40, 70 do 100 odstotkov; brati je bilo celo, da ima neka občina 350 % doklade, to je tri in polkrat toliko kakor znaša neposreden (direkten) davek. Ako plačuje posestnik, recimo, 100 K direktnega davka, mora zgoraj omenjena leta plačevati po 450 K.

To je gotovo strašno, za marsikoga naravnost neznosno breme.

Pa taka strašna bremena plačuješ za ljudi, ki bodo živeli za teboj. Voda po novem vodovodu bo tekla za tvojih otrok otroke, v šolo bodo hodili tvojih naslednikov otroci še čez 100 let, po mostu bodo vozili, v cerkev za-

hajali naši zanamci čez 200, 400, 500 let — zakaj bi plačal vse ti v petih ali desetih letih?

Bi li ne bilo pravično pa tudi bolj pametno, da se vsaj nekaj bremena odloži na tiste, ki bodo za teboj živeli od tvojega posestva? Prav gotovo.

In vidiš, to se dandanes tako lahko zgodi. Denarja je na ponudbo, kolikor le hočeš — in vrneš ga ti ali recimo, tvoja občina, kakor drago v krajši ali daljši dobi z obrestmi. Poglejmo.

Novomeška hranilnica daje posojila po 6 od sto tako, da se s tem v 36. letih plača ves kapital; ljubljanska mestna pa ti izbrise dolg čez 50 let, ako plačuješ redno samo po 5 od sto.

Vzemimo, pri vas se hoče zidati nova cerkev. Napeljali ste opeko, apno, kamen pesek in les. Manjka le še 50 ali morda 100 tisoč kron denarja. Občina vaša plačuje 30.000 kron direktnega davka na leto. Ako bi se hotelo to svoto plačati v petih letih, pride na leto 10.000 ali 20.000 K. To bi znašalo doklado nad 33, ali če bi bilo treba 100.000 nad 66 od sto. Kako velika butara za občino!

Vaša občina pa vzame na posodo pri novomeški hranilnici teh 50 ali 100 tisoč kron. Plačuje 36 let po 6 od sto. Koliko pa zdaj plačaš doklade? Od sto kron direktnega davka samo 10 K od sto, pri dolgu 100.000 K pa po 80. To je, če plačuješ direktnega davka po 100 K, boš dodal letno 10 ali 20 kron, če je davek manjši pa primeroma manj, in v 36. letih je vaša cerkev plačana — ti si brez dolga.

Če bi pa dobila občina posojilo, recimo pri ljubljanski hranilnici, kjer se plačuje le po 5 od sto, pa dolg izplača z obrestmi vred v 50. letih, bi plačevala občina pri letnem davku 30.000 K, če sprejme dolg 50.000, samo po 6 K 25 h od sto, ako bi pa dolg znašal 100.000 le 12 K 50 h od 100 K direktnega davka. Tvoj sin, ali vsaj tvojega sina sin pa bo čez 50 let tudi tega rešen. Čemu bi se torej ti tako grozno potil za svoje naslednike? Naj tudi oni kaj storé za reč, ki bo tudi njim v korist.

Sklepam. Dolenjski kmetje, ako imate kako več skupno delo, varujte se dolga, kolikor mogoče; dobite v denarju ali blagu po prostovoljnih doneskih, delajte, vozite sami (prekrasen vzgled vam je v tem lahko Prečna pri zidanju svoje lepe cerkve!) Kolikor pa denarja zmanjka, vzemite na posodo pri kaki hranilnici ali posojilnici tako, da se v določenih letih plača kapital z obrestmi vred. Sami pri tem ne bote posebno veliko trpeli, ker vam bodo pomagali tudi vaši nasledniki. Največi dobiček pa bo v tem, ker se bo po takem potu precej sedaj dalo izpeljati marsikaj potrebnega in koristnega, česar bi sicer še dolgo vrsto let ne zmogli.

Ko se osnuje v Ljubljani deželna banka, bodo šle take reči še laglje, kajti ravno nje podpirati bo tej banki posebna naloga.

Tudi sadno drevje potrebuje strežbe.

Naša Dolenjska ima po raznih legah prav ugodne pogoje za sadjerejo. Dosegli bi se pa še lepši vspehi v sadjereji, ako bi se sadno drevje nekoliko bolj oskrbovalo. Lahko bi se na ta način povečala rodovitnost drevja, pa tudi lepota in vrednost sadu.

Največ sadnega drevja imamo pri nas po vaseh, po sadnih vrtovih, ki obdajajo naše kmetske domove. Ali če pogledamo to drevje nekoliko bližje, vidimo, da je povsod zanemarjeno, da raste kakor je, navadno pregosto

in brez vsake strežbe. Le jeseni, ko je treba sadje obirati, imamo nekaj dela s sadnim drevjem, a še takrat ga preje kvarimo, ker sadje s kolom klatimo namesto da bi ga obirali.

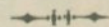
Kako se pušča sadno drevje v nemar, o tem nam živo pričajo polomljene veje, ki vise časih leta in leta po našem sadnem drevju. Pa tudi suhe veje, lišaj in mah nam pričajo, da imamo dosti premalo skrbi za sadno drevje.

Velika napaka pri našem drevju je to, da ga pustimo vse pregosto rasti. Eno drevo se tišči drugega! Kako naj se pa tako drevje razvija! Vrhi so stisnjeni. Kako naj se pa v taki gošči razvija cvet in sad! Saj manjka svetlobe, zraku in toplote! V senci in gošči je vsa rast šibka in slabotna in zlasti neugodna za razvoj cvetja in sadu.

Ako naj drevje dobro cvete in ako naj nastavi lepo sadje, je treba, da je vrh drevesa razprostrt, da je cvetje in sadje na svetlobi. Pregosto stoječe drevje naj se zaradi tega zredči in sicer tako, da dobi vsako drevo dosti prostora. Če je vrh pregost, naj se malovredne veje iztrebijo in odstranijo. Pred vsem je pa seveda odstraniti vse suhe veje in veje, ki so nasušene, potem pa veje, ki rasto pregosto, zlasti če rastejo navskriž. Odstranijo naj se tudi takoimenovani divji pognanki, ki jemljejo drevju moč in ki nimajo nobenega pomena za nadaljnji razvoj drevesa. Vsa ta dela naj se čimpreje izvrše. Prav sedaj, ko je zima odnehala, je prilika, da snažimo sadno drevje in mu tudi na ta način pomagamo do večje rodovitosti.

Mah in lišaj, ki sta pravo zavetišče za sadne škodljivce, naj se odrgne z jeklenimi krtačami in naj se pri tej priliki odrgne tudi proč stoječa drevesna skorja, za katero se rad skriva vsakovrsten mrčes.

Pa še neko drugo delo nas čaka! Lansko leto smo se lahko prepričali, koliko vredno je eno ali drugo sadno drevo. Mnogo je drevja, ki je sicer močne in lepe rasti, ki pa nima kaj prida sadu. Tako drevje naj se precepi in naj se vzamejo za tako precepljevanje sorte, ki so dobre in ki se priporočajo za sadno trgovino. —r—

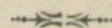

O socijalnem zavarovanju.

(Konec.)

Dajatve, ki naj bi jih zavarovanci prispevali, so bile v pretežni meri naložene na ramena gospodarjev. Odtod je izviral, da so se posestniki branili, da bi naši poslanci podpirali sprejem te predloge.

Z zaključenjem državnega zbora je tudi predloga o socijalnem zavarovanju propadla. Iz tega uzroka postane brezpomembno nadaljno razpravljanje o tem predmetu. Z ozirom na to pa, da so se mnogi in najboljši ljudski zastopniki potezali za uresničenje takega zavarovanja, moramo resnici na ljubo omeniti, da bi bilo postalo to zavarovanje za naš kmetijski stan velika dobrot, da bi bila tako velika, kakor pa korist, ki bi jo bili imeli od njega. Brez trajnega vplačila od strani zavarovancev se pa tudi od države ne more zahtevati trajnih izplačil, ki bi bile zboljšale sedanje slabe gmotne razmere ravno revnejših slojev našega prebivalstva. Vplačil se pa seveda vsakdo bolj ali manj boji in odtod je izviral neprijetnost te predloge o socijalnem zavarovanju, ki je brz ko ne za večno pokopana.

Politični pregled.

Državni zbor je bil na cesarjevo povelje zaključen. Prišlo je vsled nastopa čeških in nemških radikalcev do tako burnih prizorov, da so nevedni vsacega parlamenta. Ker se radi obstrukcije ni moglo na dnevni red, je prišel ta udarec na parlament. Omenjeni radikalci so se spoprijeli ter pretepali. Drug drugega so dolžili: „Vi ste krivi!“ A krivi so obojni in pa vlada. Nemški birokratizem noče poznati narodov. Radi svoje komodnosti povsod

štuli v ospredje svojo edinozveličalno nemščino. Jezikovno vprašanje mora prej ali slej biti rešeno. — Zaključenje se loči od odgoditve drž. zbora. Razun že sklenjenih postav je z zaključenjem uničeno vse dosedanje delo. Uničeni so vsi odseki, vsi predlogi, vsi nujni nasveti. Tako je za zdaj ob vso veljavo predlog socialnega zavarovanja. Ustavljena je poslancev imuneteta, kar je najboljše za davkoplačevalce, je, da poslanci več ne dobé dijete. Po novem sklicanju bo zopet treba vse znova začeti — in zopet se bo potratilo brez potrebe veliko dragega časa.

Vlada ima zdaj dva pota: Pogajati se s strankami za omogočenje drž. zbora, ali pa vladati s § 14. Do konca sušca se mora to odločiti, ker takrat se potrebujejo vojaški novinci. Časniki pišejo, da se vlada že pogaja. — Baron Bienert se veliko trudi s preosnovno ministrstva. Časniki veliko ugibljejo o imenih. — „Slovenski klub“ pred odhodom razglša sledečo izjavo: „Slovenski klub“ odobrava, da se je državni zbor zaključil in tako rešil ljudski zastop iz sramotnega položaja, ki je bil škodljiv ljudskemu blagru in kvarljiv državnim financam. Vlada se poziva, da ustvari predpogoje za uspešno delovanje parlamenta in potem čimprej zopet skliče državni zbor.

Novo ministrstvo je bilo včeraj uradno objavljeno. Med ministri je 9 Nemcev in le 4 Slovani. Najvažnša ministrstva: justično in naučno imata dva zagrizena štajarska Nemca. Slovencem se nič dobrega ne obeta. Jugoslovani in Čehi bodo v opoziciji.

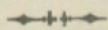
Hrvatska. Zagrebški vladni list poroča, da si je nabavil 20. m. m. veterinarski slušatelj Dragojlovič 1000 g kaliklorata. Ko so oblasti zahtevale, naj pojasni, zakaj da rabi kaliklorat, je izjavil, da hoče izdelavati razstrelne snovi. Po daljši preiskavi je priznal, da rabi snov zagrebški filozofski slušatelj Dragotin Kokanović, ki namerava razstreliti, ko izbruhne v Bosni vstaja, vsa javna zagrebška poslopja in Markov trg in da je v neki votlini že skritih 200 kg razstreliva.

Turčija in Rusija se še pogajata radi vojne odškodnine, ki jo se Turčija dolguje. Tudi odškodnina za turške železnice v Bolgariji še ni določena.

Turčija in Avstrija se še nista do dobra pogodili. Turki hočejo, da bi se Bosanci, bivajoči izvan Bosne v Turčiji, smatrali za turške podanike. Tudi bojkot avstrijskega blaga še traja po nekaterih mestih.

Srbija vedno izziva. Vojni minister Živković zahteva kredita 40 milijonov. Z vojsko grozé začetkom maja. Menda se nemškega cesarja. Anglija se približuje Nemčiji.

Italija se baje skuša izviti trozvezi. Parlament je razpuščen in že marca so nove volitve.

Zabavi in pouku.

Potopisne črtice.

(Dalje.)

Župnik Kneipp je zidal tudi novo pokopališče, katero mu je že čez leto dni potem, ko je bilo dodelano poklonilo prostor, kjer sedaj počivajo njegovi telesni ostanki. Njegovo grobišče je izdelano iz črnega in belega mramorja. Na tistem krovu je izdelana podoba njegovega obraza in napis, ki pove, da je bil pokojnik rojen v Stefansriedu 17. maja 1821, umrl v Wörishofnu 17. junija 1897. Na straneh njegovega grobišča je latinski napis: Prudentia, Temperantia, Justitia, Fortitudo. To so štiri pglavitne čednosti, ki so obilno krasile pokojnika.

Na sredi vasi je, ne velik, a mičen park s Kneippovim spomenikom. Na stojalo, iz katerega teče voda je postavljena bronasta 2'30 m visoka, Kneippa predstavljajoča soha, ki bo spominjala še pozne rodove na zasluge, katere si je pokojnik pridobil na polju trpečega človeštva.

Na severovshodno stran Wörishofna se razprostira obširno polje, na jugozapadno stran pa smrekovi gozdi, ki nudijo zdravšnikom krasna sprehajališča. V najbližjem gozdu, ki se imenuje Eichenwald je vsepolno veveric, ki so tako privajene, da jim dajejo zdravšičniki kar iz rok orehe in lešnike. Videl sem celo, ko je neka veverica hodila venomer v naročje neki, na klopi sedeči gospodični, ki je držala v roki orehe in lešnike. Vohala je tudi lešnike, a izbrala si je vselej oreh; ga naglo pri kaki smreki zakopala in prišla zopet po družega. Ko je gospodična orehe skrila in nudila ji same lešnike, je pa veverica iste vse prevohala in prazna odšla. „Češ, ker si mi skrila orehe, imej pa tudi lešnike sama.“

Zdaj pa poslušaj Jurče, da ti povem še nekaj, kar te bo kot kmeta posebno zanimalo. Wörishofenci imajo obširno polje in travnike v lepi ravnini, zato se poslužujejo mnogi poljedelskih strojev; zlasti, kar se tiče spravljanja sena. Polje obsejejo večinoma z ječmenom in ovsom, kar se tam lahko proda. Srpa tam ne rabijo, ker žito vse pokose. Kose za to so pa tako narejene, da imajo na spodnjem delu kosišča nekakšen kozolček, ki je narejen iz tenkega lesa. Potem se kosi tako, da tisti kozolček spodrezano žito tja na še stoječe žito prislanja. Ženske pa pokošeno žito preč jemljejo in na pokošeni prostor razgrinjajo, kakor pri nas lan. Ko se tako ležeče žito posuši, ga zvežejo v snope in speljajo na pode, kjer ga mlatijo navadno šele po zimi. Kozolca tam ne premore vsa dežela.

„No, na ta način jim pa v slabem vremenu vse segnjije.“

E, kaj še? Seveda ni žito nič bolje zato, če par dni dežuje nanj, a ne segnjije pa vendar ne tako hitro. Tamkajšnje podnebje je vse drugačno, kakor pri nas. Lepega vremena je primeroma malo; a vetrovi, ki tam skoraj zmeraj pihajo, osuše žito, da se lahko spravi, če je le dva dneva brez dežja. Prebivavci tistega kraja ne vedo za sušo, niti za povodenj.

„To so srečni.“

Vidiš Jurče, to pa, kakor se vzame. Meni se je zdelo tam v nekaterih zadevah neprijetno. Najmanj mi je ugajalo tamkajšnje mrzlo podnebje.“ Meseca avgusta je bilo tako hladno, da me je več dni zaporedoma prav pošteno zeblo.

„No, lepa reč! Kaj pa žito? Kedaj pa tisto dozori, če je tako mrzlo.“

V drugi polovici meseca avgusta pokose ječmen in kmalu nato pšenico čeprav je še napol zelena.

„Kedaj pa dozori ajda?“

Veš Jurče, za take reči, kakor ajda, koruza, proso, tam še ne vedo ne. Krompir imajo, ki pa seveda zelo pozno zori. Zelenjav sem tam zelo pogrešal. Za prikuho sem dobival večinoma le močnate jedi. Tudi salata se je le malokdaj prikazala na mizo. V tem oziru bi toraj ne zamenjal rad svoje domovine z Bavarsko. Pivo imajo tam seveda izvrstno; a kaj mi je to koristilo, ker so mi abstinentje tako priskutili vse alkoholične pijače.

„Glej ga no Pepeta. Čemu pa poslušas abstinente?“

I čemu? Če ti pa stvar tako opišejo, da se ti zdi, kot bi v vsakem kozarcu opojne pijače plavala koščena smrt in s smrtonosno koso mahala okrog sebe? — Zato si pa mislim, naj pa bo. Morda bom pa res Matuzalovo starost dosegel, če bom pil samo vodo.

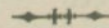
„O, prav gotovo jo boš dosegel, če boš devetsto devetinšestdeset let vodo pil.“

Veš kaj Jurče, za toliko let se pa že ne mislim zapisati med abstinente.

„Saj sem vedel, da to ne gre. Sama voda se človeku kmalu priskuti. Z Bogom Pepe! Jaz moram iti, da me noč ne prehití.“

Z Bogom Jurče.

(Dalje pride.)

Dopisi.

Prečna. (Zgradba nove župne cerkve.) Ker so drage „Dol. Novice“ lansko leto objavljale zgodovinski razvoj naše nove cerkve, jih prosimo, naj še nadaljujejo, dok bomo svojo cerkev izročili za javno službo, kar se bo zgodilo tekom tega leta. V smislu predpisov smo oskrbeli primeren načrt, katerega sta odobrila knezoškofijstvo in e. kr. okrajno glavarstvo v Novem mestu. Slednje je dne 9. sušca 1907 poslalo stavbeno dovolitev, kakor jo zahteva stavbeni red za našo deželo. — Pri dotični obravnavi se je tudi dognal z zastopnikom cerkvenega patrona, g. proštom dr. Seb. Elbert prispevek za novo zgradbo v svoti 3000 K. Stavbo je nujno treba oddati, spomlad je pred durmi. To se zamore zgoditi brez konkurenčne obravnave, ker se bo zidalo s prostovoljnimi prispevki. Župni urad je običajno razglasil po časnikih razpis stavbe ter določil obrok za ponudpe do 21. sušca. Po minolem obroku se je dne 21. sušca sešel stavbeni odbor z zastopnikom e. kr. okr. glavarstva in s tehnikom, da odda stavbo. Jednajatš ponudnikov je bilo vseh, za zidarstvo delo samo štirje, pa še ti niso imeli posebnega veselja rekši: zgradbo bo treba v gotičnem slogu fino, skoraj umetniško izpeljati, zato je treba spretnih zidarjev, ti so pa dragi, ne bo kruha. Isti dan nismo oddali zidarstva dela, potem oddaja drugih del tudi nima pomena. Stavbeni odbor je pooblastil župnika, da se pogaja s posameznimi ponudniki o oddaji in pogodbi. — Samoumevno je ob takih prilikah veliko popraševanj, pisanj, brzojavljanj itd., ker

vsak tudi gleda, da bi se na kak način ne pre naglil in vjel. Prišlo je do dogovora s stavbenikom V. Scagnetti-jem iz Krškega, ki pa ni bil obvezen.

Dne 12. mal. travna smo prosili lesa za stavbo po češki in grubeljski hosti. Gospodarji so bili radodarni, dokaj in lepega lesa smo naprosili. Ko se župnik popoldne vrne, najde pismo c. kr. okr. glavarstva Rudolfovo, ki ga neprijetno osupne. V dopisu stoji, da je v. c. kr. deželna vlada razveljavila stavbeno dovolitev c. kr. okr. glavarstva ter naroča, da isto izvede v zadevi zgradbe nove cerkve v Prečni točno po predpisih pravo konkurenčno obravnavo radi dogovorjenega prispevka s cerkvenim patronom. No tako! Zdaj smo pa prav zadosti v škripcih! Za zidanje je že vse pripravljeno, stavba oddana podjetniku, njegovi delavci že ravna jo stavbišče, materijala smo nagromadili, da se ne vidimo iz njega v veseli nadi, da v par dneh pričnemo z zgradbo! Kaj je storiti? Prva reč je, ostati hladnokrven, ne se pre nagliti!
(Konec pride.)

Belokranjski glasnik.

Občina Adlešiči izvolila je v občinski seji 23. grudna m. l. svojega župnika č. g. Ivana Šašelj, enoglasno svojim častnim občanom. V nedeljo 7. t. m. pa mu je izročil župan g. Peter Rauch v pričo še štirih odbornikov diplomu častnega občanstva.

Iz Semiča. Na Svečnico se je pričel pri nas kmetijski tečaj, ki je trajal dva dni in katerega smo se z velikim zanimanjem udeležili. Bila nas je prvi in drugi dan natlačena šolska soba. Na Svečnico popoldne je bil pouk o gnojenju in o raznih umetnih gnojilih. Predavatelj g. vodja Rohrman nam je prav poljudno razložil, zakaj in kako je treba gnojiti; pojasnil nam je sestav hlevskega gnoja in drugih gnojil in povedal, kako je treba z enim in drugim gnojem ravnati in kako ga je rabiti. G. adjunkt Zdolšek je govoril o sadjarstvu in nas poučil, kako je treba s sadnim drevjem ravnati in katere vrste jabolk je pomnoževati. Drugi dan v sredo nas je podučeval vinarski nadzornik g. Skalicky. Povedal nam je vse potrebno o vinskih kletih in o ravnanju z vinsko posodo. Pojasnil je tudi, kako je treba z vinom ravnati, na kaj je gledati pri kipenju mošta, kedaj je treba vino pretočiti, kako je vina čistiti itd. Ko je g. adjunkt Zdolšek opozoril navzoče še na pravilno režnjo trt, g. vodja Rohrman pa na kmetijsko šolo na Grmu in na njene tečaje, se je g. nadučitelj Bartel v imenu vseh zahvalil gospodom predavateljem za pouk in jih naprosil, da pridejo v kratkem zopet v Semič. Zahvalil se je pa tudi deželnemu odboru za prireditev kmetijskega tečaja, kateremu naj bi sledili še drugi.

Iz Metliške okolice. Zadnjič ste poročale, drage „Dol. Novice“, o vinskih tatvinah v Plešivici. Žal, da Vam moramo javiti zopet o tatvinah, ki so se vršile tudi v Brčicah, in v Svržakih, kjer so si poleg pijače privoščili tudi perutnine in svinjine; kaj pa da to spada vkup. Segli so tudi po teletih. Nedavno so zlikovci na državni cesti pri „Pakarjevem kalu“ napadli prejšnjega pismonoša, ki je šel s Trnovca proti domu. Imel je slučajno pri sebi revolver, strelil je proti njim, ki so zbežali v bližnjo lozo. Kaj ne, čuvajem postave dosti priložnosti, da pokažejo svojo spretnost v zasledovanju hudodelcev.

Iz Suhora. Ni še dolgo, kar ste poročale, drage „Dol. Novice“, o tatvinah, ki so se zgodile v metliškem okraju. A zopet Vam moram naznaniti, da se je nedavno pokralo v vinski gorici nad sv. Jakobom pod novo državno cesto dokaj vina nekemu Vlahu in več drugim našim sosedom. — Istotako prihaja vest iz Metlike, da so se v „Veselici“ veselili nepoklicani gosti po več zidanicah. Upajmo, da bo tudi novomeško okrožno sodišče imelo priliko ogledati si to veselo družbo.

Domače novice.

Osebnosti. Pri državni železnici je prideljen stavbni komisar Alfred Chat k trasijskemu oddelku v Novomestu, tukajšnji adjunkt Stanko Brousil pa h gradbenemu vodstvu v Friedberg. Kot volonter je v Novem mestu sprejet F. Werner. — Začasni pokoj je dovoljen duh. svetniku Ivanu Podboju, župniku v Toplicah. — Župnik v Zagradcu E. Brlan je imenovan za soupravitelja v Šmihelu pri Žužemberku. — Deželnovladni koncipist Vinko Borštnar iz Novega mesta je prideljen k ljublj. okr. glavarstvu, k novomeškemu pa deželnovladni konceptni praktikant dr. Fran Ogrin.

Generalmajorjem je imenovan v naših krajih občeznan in velespoštovan Dolenjec, preblagorodni gospod Supančič pl. Kroissenau, vpok. žend. polkovnik in posestnik pri Mokronogu. V našem upravnistvu zbralo se je dokaj odličnih meščanov, da tem potom pristrčno čestitajo svojemu zares pristnemu in veledolčnemu Dolenjcu. Bog ga živi!

Umrli je v Ajdovcu na Svečnico 77 letna Jera Poljak, mati tamošnjega preč. g. župnika Martina Poljak. Naj v miru počiva! Preč. g. župniku pa naše pristrčno sožalje.

Razpisani sta župniji: Toplice in Šmihel pri Žužemberku do 20. februarja.

Bolnica ces. Elizabete je po milj. g. proštu dobila lep harmonij. Darovali so še: č. gg. župniki Smidovnik 50 K, Nemanič 11 K, Česenj 12 K, Porenta 13 K (prvi obroki); kapelan Trškan pa 10 K, Marija Babnik 5 K.

V ces. Elizabete bolnico v Novem mestu je bilo sprejetih v mesecu januarju 1909 39 bolnic, od meseca decembra 1908 jih je ostalo 18 v oskrbi skupaj toraj 57. Od teh je zapustilo bolnico ozdravljenih 7, zboljšane 2, neozdravljena 1, umrlo jih je 5, in sicer 1 vsled ostarelosti, 1 vsled nahuhe, 1 vsled raka maternice, 1 vsled sladkorne bolezni, 1 vsled preloma krače. Za mesec februar je ostalo 42 bolnic v oskrbi. Oskrbovalnih dni se je v mesecu januarju nabralo 1103, na eno bolnico pride tedaj povprečno 17:59 oskrbovalnih dni. V predzadnji številki „Dolenjskih Novic“ je v poročilu o bolnišnici usmiljenih bratov v Kandiji rečeno, da bodo za bolnice, oskrbovane v cesarice Elizabete bolnici morale plačevati občine. Ta trditev ni resnična. Sedaj se sprejemajo bolnice z ubožnim listom le iz Kranjskega, ker je deželni zbor sklenil, da plača dežela oskrbovalnino, ne tedaj občina. Čim pa izreče deželna vlada — kar se v kratkem zgodi — da ima bolnica pravico javnosti, se bodo sprejemale tudi bolnice iz drugih dežel, ker plačajo potem le tē vse stroške. Ako pa plača bolnica sama ali njeni sorodniki oskrbovalnino, se jo gotovo sprejme brez vsake listine. — Darovali so še za bolnico: Sl. I. dol. posojilnica v Metliki 200 K; neimenovana gospa 8 K; neimenovana gospica 5 K. Gospod Graščak R. Smola več mernikov jabolk.

Ljubljanska realka. Deželni odbor je sklenil pozvati učno ministrstvo, naj takoj začetkom šolskega leta 1909/10 prične z utrakvizacijo ljubljanske realke. Pač je že potrebno.

Občni zbor „Gospojnega društva krščanske ljubezni sv. Vincencija Pavlanskega v Novem mestu“ bo dne 16. februarja 1909 ob 2. uri popoldan v kapiteljskih prostorih. Ker goji in izvršuje to društvo le najplemenitejše namene, se nadja odbor z veseljem obilne udeležbe, zlasti od strani naših prečastitih dam.

Veselica požarne brambe v Toplicah se vrši v nedeljo, dne 14. t. m., ne pa dne 24. t. m., kakor je bilo pomotoma poročano v zadnjih „Dol. Novicah“.

Bralno in pevsko društvo „Toplice“ v Toplicah pri Novem mestu priredi predpustno veselico na pustno nedeljo, dne 21. februarja, s petjem, ljudsko predstavo, prosto zabavo in plesom.

Predstava. Prihodnji četrtek popoldne ob 3. uri prirede učenke meščanske šole v Šmihelu predstavo z naslednjim vsporedom: 1.) R. Genee, Pri studenčku. Dvospev. 2.) Roza Jelodvorska. Igrokaz v 5. dejanjih, nemški spisal R. Weissenhofer, prestavil X. 3.) Japonsko rajanje. B. Meienreis. 4.) Dekliški večer. Spevoigra. P. Stieber. — Vstopnina: I. sedež 1:20 K, II. sedež 80 v, III. sedež 60 v. Stojišča po 30 v. Popolna vstopnina je namenjena za šolsko kuhinjo in šolsko knjižnico. — Vsaki dan dobiva v šolski kuhinji od 60 do 70 deklic zastoj hrano. Vsakdo ve, da ni lahko priti otroku dve uri daleč v šolo, opoldne pa biti še brez gorke hrane. Temu hoče odpomoči šolska kuhinja, kolikor ji bodo pripuščale finance. Komur je le mogoče, naj se udeleži igre, da tako pripomore človekoljubnemu delu.

Zadnji zabavni večer v Čitalnici. Gosp. Skale je izročil blagajniku Ciril-Metodove podružnice K 31:33, kateri znesek se je ta večer za družbo nabral. — Blagajnik.

Vsled pasje stekline so bili vgriznjeni trije šolski otroci iz občine Šmihel-Stopiče pri Novem mestu, in sicer Martin Golobič iz Št. Jošta, Jože Šmajdek iz Petan in deklica Nežika Primc iz Vel. Podljubna. Vse tri je odposlala občina na opazovališče na Dunaj. Deklica je poležavala že delj časa ter ji je leva rama že močno otekla. Pes je poginil vsled konstatirane stekline v Birčni vasi. Po znamki soditi bi bil pes iz občine Kostanjevice (Dolenjsko). Ako se dobi pravi gospodar, bode imel zaradi tega brzkone večje stroške, ker je bil pes brez torbe. Pasji kontumac se je tedaj v tej občini v Kandiji podaljšal mej tem, ko ima novomeška občina od 10. t. m. zopet proste pse.

Kuriozum. Včeraj je bil v prošnji zaklan mlad prašič, ki je imel samo eno obist, a ta je bila velika skoro za obe.

Ogenj. Zadnji petek proti večeru je pogorel ob Ločniški cesti proštov kozolec. Neki pijanec je ondi spal; čez nekaj časa pa si je prižigal smodko in tako je nastal ogenj, ki je vpepelil čisto vse. Škoda je občutna, ker je zgorela vsa krma, slama, nastil, vse oralno orodje. Zažigalec je bil takoj pod ključem in je znani mešetar Murgelj iz Kamence.

Pozor krojači! V nedeljo 31. jan. se je vršil sestanek krojaških mojstrov iz Novega mesta v gostilni Ivan Košaka. Poročevalci so bili došli iz Ljubljane in sicer gg. Jeločnik, načelnik ročevalci so bili došli iz Ljubljane in sicer gg. Jeločnik, načelnik krojaške zadrage; Globevnik in Ložar, oba krojaška mojstra in na novo izvoljena svetnika trgovske in obrtne zbornice. Temeljito so pojasnili navzočim pomen združenja v strokovnih zadrugah, ako so iste v zmožnih in delavnih rokah. Edino strokovna organizacija zamore zboljšati socialno stanje in tekrovati z konkurenčno konfekcijo, katera se ne ozira na prepadajoči proletarijat. Vsi navzoči so bili zato, da se vsi krojači ločijo od kolektivne (skupne) zadrage in si vstanove strokovno krojaško zadrugo, in se na ta način zvežejo z organizirano državno krojaško zvezo. Stanovska dolžnost posameznika je, da deluje v dosegu končnih ciljev, in ti so v tem, da bode zboljšanja pričakovati obrtnemu stanu šele tedaj, ako bode strokovno organiziran v pravem pomenu. Kaj nam pomaga združništvo tako, kakor je pri nas na Dolenjskem? S tem da ustanovimo zadrugo in jo izročimo osebam, katerim ni za drugo kakor za puhlo čast, da so v odboru, vse drugo jim je deveta briga. Poleg tega naše zadruge spé spanje mrtvorojenega deteta. — Novoizvoljeni zastopniki S. L. S. so nam obljubili, da bodejo svoj glas zastavili v obrtni in trgovski zbornici, da tudi ta delegacija javno protestira proti vsem onim, ki ovirajo razvoj obrtne organizacije, a naj bode isti kdorkoli. Radi par malomarnih oseb, vendar ne bodemo pustili, da bi propal ves obrtni stan. S toliko večjim veseljem bodemo pozdravili krojaško zadrugo, kadar se ustanovi v prospah in korist krojaške obrti!

Gospodarske drobtine.

— **Za kmetijski pouk.** Deželni odbor kranjski je sklenil, da priredi zopet mlekarški tečaj po vzorcu prvega, ki se je jako dobro obnesel. Vršil se bo na Vrhniki skozi pet mesecev, počenši od 15. aprila. Sprejetih bo k večjemu 14 učencev, da dobe posamezni priliko, se popolnoma izvežbati. Deželni odbor bo sprejel v prvi vrsti Kranjce, ako se teh dovolj ne oglasi, tudi druge Slovence. Dvanajst učencev dobi lahko ustanove: 6 po 200 K in 6 po 100 K. — Deželni odbor se je posvetoval dalje tudi o gospodinjskih šolah za kmečka dekleta. Ker so razni faktorji na Vrhniki z veseljem pozdravili to misel in ker je zlasti g. dekan pripravljen dati staro šolo z vrtom v ta namen, na razpolago, bo prva taka šola na Vrhniki. Trajala bo eno leto in bo namenjena za dekleta iz širše okolice, ki se bodo po vaseh vrstile posamezne dni, tako da pride vsaka pri delu na vrsto. Le za časa najhujšega poljskega dela šola preneha, da se dekleta ne odtegnejo domačemu delu. Učile se bodo vseh strok domačega gospodinjstva, kuhanja, šivanja, pranja itd. Deželni odbor se pogaja s šolskimi sestrami v Mariboru, da dobi od njih prve učne moči. Od uspeha tega prvega gospodinjskega tečaja je odvisno, če se bodo in v kaki obliki in v kakem obsegu se bodo dali pri nas organizirati nadaljni gospodinjski tečaji. — In tedaj pride tudi Dolenjska na vrsto.

— **Kmetijski tečaj na Grmu.** V nedeljo dne 28. februarja priredi vodstvo kmetijske šole na Grmu tečaj s sledečim sporedom. Od 9. do 11. dopoldne: O pridelovanju krme (vodja Rohrman); od 3. do 5. dopoldne: O režnji trt (adjunkt Zdolšek). Vabimo vse gospodarje, da se mnogoštevilno udeležijo pouka. Pri tej priliki se bodo sprejemala naročila na semena, trte in sadno drevje.

— **Vinski semenj v Novem mestu v zvezi z razstavo vin** namerava prirediti kmetijska podružnica novomeška tekom prihodnjega meseca. Razstavljena vina se imajo premovati. Opozorjamo že danes naše vinogradnike na to razstavo, ki utegne marsikaterega kupca privabiti v naše kraje.

— **Vinska kupčija na Dolenjskem.** Vina je še dosti po naših zidanicah in kletih. Ker je cena zmerna, vabimo naše vinske kupce, da se obračajo k nam po vina. Postrezemo jim pošteno in dobro!

— **Gnojenje lucerne s hlevskim gnojem.** Hlevski gnoj ni prikladen za lucerno (nemško deteljo). Če ji gnojimo s hlevskim gnojem, nam trava poganja, ker hlevski gnoj bolj ugaja travi kakor lucerni in sicer zaradi obilega dušika, ki ga ima v sebi. Če hočemo lucerni prav gnojiti, je treba, da ji damo pred vsem dosti fosforove kisline in kalija, v kateri namen se pa umetna gnojila veliko bolj priporočajo in sicer Tomasova žlindra oziroma superfosfat in kalijeve sol.

— **Napeljavanje gnoja.** Po zimi je prav ugoden čas za napeljavanje gnoja na njive in druga zemljišča. Opozorjamo pa, da je treba gnoj napeljati v velike kupe, ne pa v male kupčke, kakor se to pri nas rado godi. Sploh je puščanje gnoja v malih kupčkih najslabše ravnanje. Iz takih kupčkov nam vhajajo gnojilne snovi v zrak, deloma se pa izperejo v zemljo, ki je na dotičnih mestih pregnojena, dočim je drugod premalo gnojena. Veliki kupi gnoja naj se poravnajo in stlačijo, da se gnoj ne suši ampak ugodno nadalje razkraja.

— **Občni zbor kmetijske podružnice v Novem mestu** se vrši v pondeljek dne 1. marca t. l. ob 2. popoldne v društvenem prostoru t. j. v hiši g. Jakšeta v Novem mestu s sledečim sporedom: 1. Poročilo o delovanju podružnice. 2. Poročilo o računih. 3. Predlogi za občni zbor v Ljubljani. 4. Posvetovanje o pospeševanju vinske trgovine na Dolenjskem. 5. Slučajnosti. Vabimo vse p. n. člane, da se polnoštevilno udeležijo občnega zbora.

— **Oddaja modre galice v novomeškem okraju.** Kmetijska podružnica novomeška sprejema do 15. februarja t. l. naročila na modro galico. Vinogradniki naj se zaradi tega zglasijo takoj pri dotičnem županstvu, kjer se vpisujejo naročila na najmanj 50 kg proti plačilu primerne are. Opozorjamo na to še enkrat in pozivljemo vse, da se pravočasno oglase.

— **Osuševanje travnikov.** Po naših krajih je malo travnikov. Kjer jih pa nahajamo, so navadno premokri ali celo močvirni. Take prostore je treba osuševati. Po teh travnikih nahajamo jarke za odpeljavanje preobilne moče, ali če pregledujemo te jarke, vidimo, da so zaraščeni in da se nihče za nje ne zmeni. Take jarke je treba vsako leto snažiti. Sicer so pa ti jarki navadno nezadostni, sem in tja preplitvi. Če hočemo take prostore osušiti, je treba vodo znižati. To je pa mogoče le v tem slučaju, če je potrebno število jarkov in če so ti jarki dosti globoko in prav izpeljani. Seveda je važno pred vsem tudi to, da se voda lahko dosti globoko odpele iz travnika. Če se voda ne more iz travnika odtekat, potem nam tudi globoki jarki ne pomagajo dosti. Osuševanja travnikov se je najbolje lotiti z družinimi močmi, ker dobimo tudi v tem slučaju tudi lahko lepe podpore iz deželnih in državnih sredstev.

— **Neuspehi pri umetnih gnojilih.** Umetna gnojila so sama na sebi gotovo dobra. Če se pokažejo pri takih gnojilih neuspehi, so krivi tem neuspehom pogostoma gospodarji sami. Marsikateri kmetovalec misli, da je vsako umetno gnojilo dobro za vse in da mora čudeže delati, če ga potrese eno vrečo po njivi. Navadno kupi umetno gnojilo, ki je najceneje in če ni dosegel nobenega pravega vspeha, pa misli, da niso umetna gnojila nič vredna. Zapomniti je, da imajo posamezna gnojila le po eno redilno snov v sebi. Kdor hoče vspehe imeti, mora razna gnojila rabiti in jih v zadostni množini raztrositi.

— **Sejm za plemenske kobile za Kranjsko** se bo vršil v Št. Jerneju 24. aprila 1909 ob 8. uri dopoldne. Za nakupovanje se bo upoštevalo same kobile z naslednjimi lastnostmi: Kobile morajo biti v starosti 3½ do 7. leta. Kobile, ki so že večkrat pravilno imele žrebeta, se bodo izjemoma kupovale tudi do starosti 10. let. Najmanjša višina kobil mora biti 161 cm. Izhajati morajo od žrebcev iz kobilaren, ki so angleške polukrvi ali orientalske krvi ali lipicanskega plemena, in morajo dajati upanje, da se bo od njih dobilo remonte za ježo. Ponudniki kobil morajo prinesiti na sejm: a) Potrdila občinskega urada, ki morajo obsegati izkaz, koliko ima dotični konjerejec lastnih plemenskih kobil in žrebet kakor tudi, da imajo ponudniki kobil dovolj hlevov, krme, pašnje in iztekov, tako da lahko redijo najmanj tri žrebete, naposled, da kraj, kjer goje kobile za pleme, ni več kot 15 kilometrov oddaljen od ene naslednjih žrebčarskih postaj: Rakovnik, Kostanjevica, Št. Jernej, Škocijan, Cerklje in Novo mesto; b) dokaz o pokoljenju ponujenih kobil in c) ako so že imele žrebete, oziroma ako bi bile noseče, tudi dotične izkaze o porodu žrebet, oziroma zaskočne liste. Prednost pri sicer enaki kakovosti bodo imele obrejene in tudi take kobile, ki so, kolikor se da dognati, že imele žrebete. Kot nakupna cena se določa cena za remonte po 700 K. Za zelo dobre in izborne konje je mogoče,

da se prisodi po kakovosti in z ozirom na druge okolnosti iz sredstev c. kr. ministrstva za poljedelstvo še premija poprečnih 100 K za enega konja.

Ameriški novičar.

Iz Ely Min. poročajo: Slovenec Franc Gračar se je ponesrečil v rudniku, ker je dinamit eksplodiral. Obe očesi sta mu skoro popolnoma pokvarjeni. Tožil je rudniško družbo in sodišče mu je prisodilo 18.700 dol. odškodnine.

Rock Springs, Wyo. V kratkem se ustanovi slovensko pevsko društvo v naši naselbini. Glasov in sicer izvrstnih je dovolj, prostor se tudi dobi in peli bomo, da bo odmevalo po rockspringskih hribih in skalah. S pevskim društvom je seveda tudi dramatično in če bo šlo po sreči, prihodnjo jesen že lahko spravimo na oder „Rokovnjače“ ali kaj boljšega.

Umrila je v Rock Springs jako znana rojakinja Frančiška Zihlerl, stara šele 22 let. Zadnje čase je bivala v Diamodville, Wyo. Umrila je vsled ponesrečenja. Užgal se je v njeni kuhinji bencin in nesrečnica je morala zgoreti v plamenih. Ker ni zapustila dovolj denarja, da bi se ji priredil dostojen pokop, so se rojaki zavzeli in nabrali med seboj potrebno vsoto. Pokopana je bila na sv. Štefana dan, 26. dec.

Black Diamond, Wash. Dne 11. dec. m. l. nam je nemila smrt pobrala našega sobrata Fran Semprimožnika po pordnevni boleznii v starosti 36 let. Omenjeni je bil član društva Marija Zvezda št. 32 J. S. K. J. Ker se društvo Marija Zvezda ni moglo udeležiti pogreba radi oddaljenosti, nas je zastopalo društvo sv. Barbare št. 39 J. S. K. J. v Roslynu, Wash., kjer je omenjeni umrl. Bil je tudi član S. N. P. J. Zapušča žalujočo vdovo in štiri nedorasle otroke.

Nepričakovana smrt je zadela dne 3. jan. našega rojaka in sobrata Albin Goloba. Zjutraj se je podal zdrav na delo, nič hudega sluteč. Nabrali so se strupeni plini in ga zadušili. Bil je sam na delu in ko je prišel čas ob 4. uri in ga ni bilo domov, so ga šli iskat in ga našli mrtvega. Ves trud in poskusi oživeti ga, so bili zaman. Moral je biti že par ur mrtev. Omenjeni je bil član društva Marija Zvezda št. 32, katero mu je priredilo krasen pogreb. Pokopali smo ga dne 5. januarja na katoliškem pokopališču v Kain, Wash. Mašo z adušnico je daroval g. župnik Alojzij Mlinar iz Enumclaw, Wash. Omenjeni župnik je imel lep in pretresljiv govor. Kako priljubljen je bil pokojni, nam dokazuje mnogobrojna udeležba društvenih sobratov in drugega občinstva. Pokojnik zapušča tukaj v Ameriki dve sestri in več sorodnikov, v stari domovini pa stariše in brate. Doma je iz Nove Štite na spod. Štajerskem. — Zopet vzgled, kako koristna so društva! Rojaki, kateri še niste pri društvu, ne odlašajte in pristopite pri prvi priložnosti, ker povsod po Zjed. državah je dobiti dobrih slov. podp. društev in Jednot, katere so velika tolažba v nesrečah.

Naselniški urad je izdal poročilo za zadnje upravno leto, ki se je končalo 30. junija 1908. V tem času je prišlo v Zv. D. za pol milijona manj naseljencev kakor l. 1907, kajti lani je prišlo 782.870 proti 1.285.349 prejšnjega leta. Urad navaja za to dva razloga. Zmanjšalo se je posebno izseljevanje iz Rusije, kjer se selé le bolj v Sibirijo, katera dežela bo z ozirom na izseljevanje kmalo tekmovala z Z. D. — Drugi razlog pa je bila kriza, ko se je potrebovalo manj delavcev nego običajno. — Vsled naseljevanja se je prebivalstvo Z. D. lani pomnožilo le za 209.867 oseb, ker je tekom leta zapustilo Z. D. 714.828 ljudi, med temi 395.053 am. državljanov. Največ naseljencev je bilo še zmir iz Avstro-Ogrske.

Družba sv. Rafaela v New Yorku je izdala svoja pravila. Glavni cilj družbe je skrbeti za slovenske izseljence in jim pomagati do verskega, gmotnega in moralnega stanja. Družba se bode zavzemala za naseljence takoj od njihovega prihoda v Ameriko nadalje, da ne pridejo raznim lopovom v roke, kakor se je to žalibog že čestokrat zgodilo. Samoumevno je tudi, da se bode za nje skrbelo, da dobe povoljno in ceno stanovanje za čas, ko se mude v New Yorku. Tudi bode družba skrbela, da pridejo naseljenci v kraje, kjer se jim obeta primeroma dobra prihodnost in obstanek. Da pa zamore družba vspevati in delovati, je samoumevno, da potrebuje pred vsem podpore, kojo zamore dobiti v prve vrsti od svojih članov. Član zamore postati vsak posameznik, kakor tudi vsako slovensko društvo, zato naj se za stvar zavzame v vsakej večji slovenski naselbini saj po jedno naše društvo ali kak vpliven zasebnik, ker le tako je mogoče skupno delovanje v medsebojno pomoč naših naseljencev. Družba

bode tudi skrbela za to, da bode one naselbine, katere so brez duhovnov, vsako leto saj po enkrat ali dvakrat obiskal kak slovenski duhoven. Članarina je primeroma nizka, kajti ustanovitelji plačajo po 25 dol, dobrotniki vsako leto po 5 dol. ali več, družbeniki po 1 dol. na leto in podporni člani po 50 cent.

Braddock, Pa. Našim rojakom naznanjam, da je po dolgih mukah preminul Frank Ueman dne 12. dec. 1908. Pobilo ga je v premogokopu še dne 7. sept. 1907 in od istega časa ni postelje zapustil. Bil je strašno polomljen, imel je križ zlomljen in obe nogi, tako da se je vsaki moral zjokati, ki ga je videl. Bil je komaj 24 let star in pri dveh društvih, namreč pri društvu sv. Alojzija št. 31, spadajočem k J. S. K. J. in pri društvu sv. Barbare št. 32, spadajočem v Forest City, Pa. Društva so mu priredila veličasten pogreb, na nemškem pokopališču sv. Jožefa v Braddock, Pa. smo izročili zemske ostanke pokojnikove materi zemlji. Doma je bil iz Velikega Cerovca, po domače Plantanov iz Stopiške fare na Dolenjskem. Njegovi stariši so mu umrli še, ko je bil v starem kraju, tukaj pa zapušča enega brata in eno sestro. — Komaj se je ta žalost deloma pozabila, že dobimo brzovaj iz Gormanije, W. Va., da je en član tam umrl, namreč Frank Leben, po dolgotrajni bolezni. Bolehal je za jetiko šest mesecev in po velikih mukah izdihnil dne 25. dec. 1908. Bil je pri ravno istih dveh društvih ko prvi pokojnik, in tudi njemu sta priredila ta društva lep pogreb. Položili so ga skoro tik Uemana in tako ležita dva Slovencev drug poleg drugega v tuji zemlji. Leben je bil doma iz Dul pri Borovnici.

Detroit, Mich. Semkaj je prišlo iz New Yorka 49 roko-delcev, katere je nek agent Milič iskal za veliko podjetje proti dobri plači. Obljubil jim je dnevnega zaslužka čez 3 dol. Sebi za posredovanje je dal plačati po 2 dol. Tja pridši niso dobili obljubljenega. Opeharjeni so se nekateri vrnili v New York, večina jih je ostala tu brez sredstev. Po narodnosti so večinoma Slovani.

Milwaukee, Wis. Dne 10. jan. so tu rojaki uprizorili pretresljivo igro „Narodni mučeniki“ s sijajnim uspehom.

Bridgeport, Ohio. Novoustanovljeno izobraževalno društvo „Orel“ je na Štefanje predstavljalo veseloigro „Milijonar“ v splošno zadovoljnost.

Kansas City. Slovenski rojaki so si v tem mestu osnovali podporno in zabavno društvo, ustanovili lastno faro, zidali cerkev in dvorano. Bog daj vstrajne vzajemnosti.

Hackett, Pa. Rojak Franc Kokl je šel 11. jan. zdrav na delo, a okrog 3. ure pop. se utrga nad njim velika skala in ga tako nesrečno zadene, da je 13. v velikih bolečinah umrl. Bil je doma iz Bučne na Dolenjskem, kjer žive še tri bratje.

V Brooklynu pri N. Y. je dne 17. umrl Slovenec Eduvard Ozbolt, star 27 let. Imel je ondi več sorodnikov.

Denver, Col. Tukaj je bila živinska razstava. Živinorejec John Thams je imel seboj dopisnico v slovenščini, oddano v Kranjski gori. Želel jo je razumeti. Prišel je na tukajšnjo pošto, kjer je uradnik Slovenec. Pri njem je bil vslužben Pavel Črne, doma iz Kr. gore, kateremu je pisala sestra Minka. — A Pavla je žrebec tako udaril v glavo, da je bil takoj mrtev. Pokopan je bi 8. jan. v Parker, Col.

Elkland, Pa. Smrtna kosa je vzela rojaka Franca Suhadolnik, rojenega v Vrblenji pri Igu. Pokopali so ga v Blasburgu. Tovariši so mu zložili za grobni spomenik.

West Jordan, Utah. Tu je številna naselbina slovanska. Slovenci imajo svoje podporno društvo sv. Jožefa, spadajoče k J. S. J. Istotako imajo Hrvati in Srbi vsaki svoje.

Gowanda, N. J. Dne 17. jan. je umrl Alojzij Jenko, 28 let star, doma iz Terboj pri Kranju. Ker je bil član hrvatskega društva v Clevelandu, mu je ono oskrbelo lep pogreb z adušnico v cerkvi sv. Jožefa. Bil je zelo priljubljen med rojaki.

V Forest City, Pa. pa je isti dan vlak povozil Franca Vavtar. Ker ni bil v nobenem društvu, so rojaki nabirali za njegov pogreb. Doma je bil iz St. Lovrenca na Dolenjskem.

Raznoterosti.

* **Branje radikalnih in socialističnih časopisov** in njih posledica — nevera. Meseca marca lani je pisal nekdanji francoski ministrski predsednik Combes v dunajski židovski „Neue Freie Presse“ o položaju katoliške cerkve na Francoskem. Odgovarja tudi na vprašanje: Na kakov način je prišlo francosko ljudstvo v tako ogromnem številu ob vero? Zanimiva je njegova sodba zato, ker je svarilna za druge narode. Combes pravi narav-

Tržne cene v Novem mestu.

Imenovanje	Hektl. po		Imenovanje	Hektl. po	
	K	h		K	h
Šenica	19	52	Leča	16	26
Rž	17	56	Bob	12	36
Koruza	13	—	Ajda	11	71
Oves	9	08	Proso	11	71
Ječmen	11	71	Soršca	18	84
Krompir (mernik)	1	40	Lan	—	—
Fižol	16	26	Jajca po 6 za 40 vinarjev.	—	—
Grah	16	26			

Loterijske številke.

GRADEC, 6. februarja 72 31 65 59 40

Domača umetnost za Dolenjsko!

FRAN VODNIK, podobar in pozlatar

v Novem mestu št. 59, zraven Frančiškanske cerkve,

se prav toplo priporoča prečastiti duhovšini in cerkvenim predstojništvom v cenjena naročila za izvrševanje vsakovrstnih umetniško izdelanih lesenih oltarjev, lec, krstnih kamnov, soh svetnikov, kipov od lesa, kamena, gipsa, itd.

Tudi stara cerkvena dela se popravljajo in prenavljajo prav strokovno dobro in po zmernih cenah. (3-0-2)

Kam pa
18.
svečana

na debeli četrtek?

V gostilno „Pri zvezdi“

kjer bo plesni venček.

Tamburaši iz Brežic. Vstopnina 40 vin.

Dražbeni oklic.

E 598/8
8

Po zahtevanju Ljudovita Milača, vžitkarja iz Broda zastopanega po dr. Karolu Slancu, odvetniku v Rudolfovem bo dne

23. februarja 1909 dopoldne ob 10. uri

pri spodaj označenih sodnji v izbi št. 6 dražba zavezančevih zemljišč vl. št. 493 d. o. Kandija sestoječega iz parc. št. 284 (stavbišče, hiša, svinjak s straniščem in kozolec) vredne 4600 K in parc. št. 730 (njiva) vredne 1232 K 14 h ter vl. št. 494 d. ob. Kandija, sestoječega iz parc. št. 729 (njiva) vredne 579 K 80 h s pritliklo vred. ki sestoji iz jedne lestve vredne 1 K.

Nepremičninam, katere je prodati na dražbi, je določena vrednost na 6400 K s pritliklo vredno 1 K.

Najmanjši ponudek znaša 4266 K 66 h; pod tem zneskom se ne prodaje. Dražbene pogoje in listine, ki se tičejo nepremičnin (zemljiško-knjižni izpisek, hipotekarni izpisek, izpisek iz katastra, cenitvene zapisnike itd.) smejo tisti, ki želijo kupiti, pregledati pri spodaj označenih sodnji vsobi št. 5 med opravičnimi urami.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglasiti pri sodnji najpozneje v dražbenem obroku pred začetkom dražbe, ker bi se sicer ne mogle uveljavljati gled nepremičnine same.

O nadaljnih dogodkih dražbenega postopanja se obvestijo osebe, katere imajo sedaj na nepremičninah pravice ali bremena ali jih zadobe v teku dražbenega postopanja, tedaj samo z nabitkom pri sodnji, kadar niti ne stanujejo v okolihu spodaj označenih sodnje niti ne imenujejo tej v sodnem okraju stanujočega pooblaščenca za vroče.

C. kr. okrajna sodnja Rudolfovo, oddelek II.,

dne 19. decembra 1908.

(42)

V pojasnilo.

Dotični delavci nekega mojstra iz Kostanjevice ki so bili obdolženi, da so poneverili v župnišču v Št. Jerneju svoto 34 K so nedolžni, ker je dotična oseba, ki je denar vzela, istega zopet nazaj prinesla. (41)

Išče se pošten in priden

= vincar. =

Plača po dogovoru. — Oglasi naj se k Ivan Drašler-ju, Gorica, okr. Krško, p. Leskovec. (39)

Pozor!

Kupuje pšenico, orehe in vse druge deželne pridelke po najvišji ceni vsaki dan

(204-0-8) Jakob Paučić v Rudolfovem.

Ivan Polovič, dimnikar v Kostanjevici prodaja hišo z dvema sobama, kuhinjo, kletjo, hlevom, svinjakom, vrtom in njivo. — Hiša se nahaja na Brodu pri Novem mestu.

Cena se izve pri lastniku ali pa tudi v gostilni gosp. Murna na Drski. (40-3-1)

Samogovori

se imenuje najnovejša, pravkar izšla knjiga

Otona Zupančiča.

Dobi se v vseh boljših knjigarnah broš. za

3 K, vezana za 4 K. (31-5-3)

V hiši št. 157 v Novem mestu „Mej vrti“ se odda v najem s prvim marcom

soba z malo kuhinjo.

Ravno tam se odda v najem tudi njiva in okolu iste velik sadni vrt. Več se izve v hiši pritlično. (37-2-2)

Pšenico

kupujem vsaki dan in celo leto po najvišji ceni. (33-3-3)

C. Germ, Rudolfovo.

Brinjevo olje

kupuje v Rudolfovem

lekarnar Jos. Bergmann. (26-0-3)

Ceno posteljno perje.

1 kg sivega skubljenega perja K 2, polbelega K 280, belega K 4, finega K 6, najboljšega skubljenega K 8, sivega puha K 6, belega K 10, prsnega puha K 12, — — Od 5 kg nadalje poštnine prosto.

Dovršene postelje bogato napolnjene, iz zelo gostega, jako trpežnega rdečega, modrega, belega ali rumena nanking-blaga, 1 pernica velikost 170x116 cm z 2 blazinama, velikost 80x58, napolnjena z jako lepim mehkim perjem K 16, s polpubom K 20, s puhom K 24, posamezne pernice K 12, 14, 16, blazine K 3, K 350, K 4. Proti povzetju razpošilja poštnine prosto pri naročilu od K 10 nadalje. (1-19-7)

Maks Berger v Dešenici štev. 226. Češki les.

Za neugajajoče denar nazaj. — Ceniki zastoj in poštnine prosto.